

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΥ ΣΤΟΝ

ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ

Φραγκούδη 11 & Αλ.Πάντου

Τ.Κ. 101 63, Καλλιθέα,

Τηλ.: 210 90 98 700 - 1

E-mail: gramyfyp@government.gr

Αθήνα, 11/6/2021

Αρ. Πρωτ.: 132

Προς: Τη Βουλή των Ελλήνων

Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού

Ελέγχου, Τμήμα Ερωτήσεων και

ΑΚΕ

Κοιν: Πρόεδρο Κόμματος,

Βουλευτή

κ. Κ. Βελόπουλο

Δια της Βουλής των Ελλήνων

ΘΕΜΑ: Απάντηση στην με Α.Π. 6986/1.6.2021 Ερώτηση του Βουλευτή και προέδρου του κόμματος «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ» με θέμα: «Συνεργασία της κυβέρνησης με ιδιωτική εταιρεία επί της εργολαβίας της επιβολής λογοκρισίας στον αντιπολιτευτικό λόγο που δημοσιοποιείται σε Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης».

Σε απάντηση της υπ' αρ.6986/1.6.2021 Ερώτησης, που κατέθεσε στη Βουλή ο Βουλευτής και Πρόεδρος του κόμματος «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ» κ. Κυριάκος Βελόπουλος με θέμα «Συνεργασία της κυβέρνησης με ιδιωτική εταιρεία επί της εργολαβίας της επιβολής λογοκρισίας στον αντιπολιτευτικό λόγο που δημοσιοποιείται σε Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης» σας γνωρίζουμε ότι τα διαλαμβανόμενα σε αυτή δεν άπτονται των αρμοδιοτήτων του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό.

Σε κάθε περίπτωση, θα θέλαμε να θέσουμε υπόψη σας τα εξής:

Στη νέα ψηφιακή εποχή, με την εμφάνιση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, ο κάθε πολίτης αποκτά δημόσιο βήμα και το συνταγματικό του δικαίωμα να εκφράζεται ελεύθερα και να αλληλεπιδρά άμεσα με το κοινωνικό και δημόσιο περιβάλλον, εφαρμόζεται και ενισχύεται. Μέσα σε αυτό το περιβάλλον, όμως, η ελευθερία του λόγου σε πολλές περιπτώσεις παραφράστηκε και εμφανίστηκαν φαινόμενα όπως η ρητορική μίσους (hate speech) και η υποκίνηση σε παράνομες ενέργειες, που αντιτίθενται σε κάθε έννοια δημοκρατίας και δικαιοσύνης.

Για την αντιμετώπιση του παράνομου περιεχομένου στο Διαδίκτυο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε τον Μάρτιο του 2018, τη «Σύσταση της Επιτροπής σχετικά με μέτρα για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο»¹. Η σύσταση ορίζει τους μηχανισμούς επισήμανσης παράνομου περιεχομένου τους οποίους θα πρέπει να θέσουν σε εφαρμογή οι διαδικτυακές πλατφόρμες, καθώς και λεπτομέρειες σχετικά με τον τρόπο επεξεργασίας των αναγγελιών παράνομου περιεχομένου («διαδικασίες αναγγελίας και δράσης»). Επίσης, οι διαδικτυακές πλατφόρμες ενθαρρύνονται να λαμβάνουν προνοητικά μέτρα για τον εντοπισμό και την αφαίρεση παράνομου περιεχομένου, μεταξύ άλλων με αυτοματοποιημένα μέσα όπως φίλτρα αναφόρτωσης, όπου ενδείκνυται.

Η Επιτροπή παρακολουθώντας εκ του σύνεγγυς τα μέτρα που λήφθηκαν από τις διαδικτυακές πλατφόρμες για την εφαρμογή της εν λόγω σύστασης έκρινε κατά πόσον απαιτούνται πρόσθετες πρωτοβουλίες, συμπεριλαμβανομένης της θέσπισης νομοθεσίας. Σε αυτό το πλαίσιο, πρόσθετα μέτρα για την αντιμετώπιση του παράνομου περιεχομένου

¹ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/illegal-content-online-platforms>

στο διαδίκτυο με παράλληλα μέτρα για την προστασία της ελευθερίας της έκφρασης, συμπεριελήφθησαν στην προσφάτως ανακοινωθείσα Πρόταση Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ενιαία αγορά ψηφιακών υπηρεσιών (πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες) και την τροποποίηση της οδηγίας 2000/31/ΕΚ, γνωστή ως **Digital Services Act (DSA)**².

Παράλληλα, ειδικά για την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης, μέσα σε **πλαίσιο αυτορρύθμισης** και με σημείο αναφοράς την προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, (όπως αποτυπώθηκε στην Ανακοίνωσή της προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο με θέμα «Αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης στο διαδίκτυο: μια Ευρωπαϊκή Προσέγγιση»³), εκπρόσωποι online πλατφορμών, μέσων κοινωνικής δικτύωσης καθώς και εκπρόσωποι της διαφημιστικής βιομηχανίας υπέγραψαν τον Απρίλιο του 2018, τον **Κώδικα Πρακτικής για την Παραπληροφόρηση (Code of Practice on Disinformation)**⁴ προκειμένου να καταπολεμήσουν την παραπληροφόρηση και τα ψευδή γεγονότα (fake news), σε συμφωνία με τους στόχους που έθεσε η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ο Κώδικας αυτός περιλαμβάνει υποχρεώσεις για πρωτοβουλίες από τις πλατφόρμες όπως έλεγχο διαφημίσεων και χορηγούμενου περιεχομένου, δείκτες εμπιστοσύνης, έλεγχο ψεύτικων λογαριασμών, βαθμό ευρεσιμότητας αξιόπιστου περιεχομένου, πρόσβαση του ευρωπαϊκού δικτύου επαλήθευσης αλήθειας στα δεδομένα. Τον Κώδικα αυτόν έχουν υπογράψει μεταξύ άλλων έως σήμερα 16 εταιρείες μεταξύ των οποίων οι: Facebook, Twitter, Mozilla, Google, Microsoft, Tik Tok, κ.α.

Ο Κώδικας αποτέλεσε ένα πρώτο σημαντικό βήμα ρύθμισης μιας πρωτόγνωρης κατάστασης, το οποίο όμως στη συνέχεια έγειρε νέους προβληματισμούς σε σχέση με το βαθμό στον οποίο μπορούν τα συστήματα που λειτουργούν με τεχνητή νοημοσύνη (με αλγόριθμους) να διαχειρίζονται αναρτήσεις.

Πριν λίγες μέρες, μάλιστα, η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή** στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δημοκρατικού Σχεδίου Δράσης (European Democracy Action Plan) εξέδωσε **Κατευθυντήρια Οδηγία** για την περαιτέρω ενδυνάμωση του Κώδικα⁵. Η Κατευθυντήρια Οδηγία αφορά:

1. Τον περιορισμό της κερδοσκοπίας που ευνοεί η παραπληροφόρηση
2. Την ενδυνάμωση της συνοχής των online υπηρεσιών
3. Την ενδυνάμωση των καταναλωτών να αποκτήσουν μεγαλύτερο έλεγχο στους τρόπους με τους οποίους «στοχεύονται» και στην πληροφορία που λαμβάνουν
4. Τη διασφάλιση πρόσβασης σε δεδομένα για λόγους έρευνας
5. Την ενδυνάμωση ανοιχτής και άνευ διακρίσεων συνεργασίας μεταξύ πλατφορμών, ακαδημαϊκών ερευνητών και fact checkers.

Η Κατευθυντήρια Οδηγία αποτελεί καταρχάς «γέφυρα» για την Digital Services Act (DSA). Στόχος είναι ο νέος Κώδικας που θα προκύψει με την Κατευθυντήρια Οδηγία να εξελιχθεί σε ένα εργαλείο συρρύθμισης υπό την DSA, όταν αυτή υιοθετηθεί. Η πρόταση της Επιτροπής για την DSA επιβάλλει ειδικά στις μεγάλες διαδικτυακές πλατφόρμες, ένα ισχυρό σύνολο υποχρεώσεων, που περιλαμβάνουν αφενός υποχρεωτική εκτίμηση των κινδύνων (risk-assessment) και συνακόλουθη υιοθέτηση μέτρων μετριασμού τους, για την αντιμετώπιση ενδεχόμενης σκόπιμης χειραγώγησης των υπηρεσιών τους. Επίσης, ο ενισχυμένος Κώδικας Πρακτικής θα υποστηριχθεί από έναν ισχυρό μηχανισμό παρακολούθησης.

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020PC0825&from=en>

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52018DC0236&from=EN>

⁴ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/code-practice-disinformation>

⁵ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/guidance-strengthening-code-practice-disinformation>

Τέλος θα θέλαμε να θέσουμε υπόψη σας ότι με τον προσφάτως ψηφισθέντα **Ν. 4779/2021** (ενσωμάτωση της Οδηγίας 1808/2018 στην ελληνική έννομη τάξη), ενισχύεται η διαφάνεια και η λογοδοσία των πλατφορμών διαμοιρασμού βίντεο, καθώς ρυθμίζεται πλέον το οπτικοακουστικό περιεχόμενο σε όλες τις μορφές προβολής και αναπαραγωγής του, ενώ η επίβλεψη της εφαρμογής των κανόνων και η επιβολή κυρώσεων για τις παραβιάσεις του εν λόγω νόμου ανατίθενται στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης.

Ο ίδιος νόμος, επίσης, ενθαρρύνει τους παρόχους υπηρεσιών μέσων επικοινωνίας να καταρτίζουν κώδικες δεοντολογίας, αυτοτελώς ή σε συνεργασία με το Ε.Σ.Ρ. στο πλαίσιο συρρύθμισης, με στόχο την περαιτέρω ενίσχυση της προστασίας των καταναλωτών και των ανηλίκων.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΙΒΑΝΙΟΣ